



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales**

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè  
factorum pertinentes, breuiter tractantur

**Azor, Juan**

**Coloniae Agrippinae, 1616**

53. Quænam Crimina, & causas laicorum possit Episcopus cognoscere &  
iudicare.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14007**



toto, vel ex parte remittere. De qua questio. Glossa in cap. Laorum supra citato, in verbo, Censuram. Romanus singulari 460. Hippol. singulari. 182. Et verius est quod multi doceant, non posse, quia inferior nequit superioris sententiam mutare.

Secundo queritur, In quibus criminibus, siue casibus Episcopus dispensare non possit? Respondeo, Primo in criminibus adulterio grauioribus non posse, e. At si Clerici, de adulter. de iudic.

Secundo in homicidio, e. Miror. distict. 50. siue iusto, siue iniusto: si actu mors, vel abscissio membri secuta sit. Innocent. & Hostiensis in ca. 1. de Clericis pugnantibus in duello. Hoc intelligitur, Episcopum non posse dispensare cum Clerico homicida, vt in suo officio ministret.

Tertio, Non potest Episcopus dispensare cum Simoniaci qui ordinem, vel beneficium per simoniam sciens recepit; est enim excommunicatus & suspensus à diuinis, cum quibus solus Papa dispensat.

Quarto, Cum excommunicato, vel suspensio à diuinis, qui se sciens diuinis ingessit, e. Cum armeni, de sens. & re iudic. in 6. & e. Cum medicinalis, de sent. excom. in 6.

Quinto, Cum Clerico, qui excommunicatus se confert ad Principem secularem, contempto Ecclesiastico iudice, e. si quis Episcopus 21. q. 5.

Sexto, Cum bigamo non potest dispensare, vt ad sacros ordines promoueat, cap. 1. de bigamis, & e. Lector. dist. 34.

Septimo, Cum Clerico ministrante in ordine quem non habet, non dispensat Episcopus, vt ad ordines superiores ascendat, e. 1. de Cler. non ordinat. ministrante.

Octauo, Non dispensat cum Clerico promotus per saltum, vt ad superiores ordines promoueat, e. 1. de Clerico. per saltum promotus.

Nono, Non dispensat cum eo, qui furtiue ordinem recepit, vt ad maiores ordines prouehatur. Si prohibitus ab Episcopo sub analhemate, ne quisquam furtiue ordinem susciperet, nihilominus recepit, ca. 1. de eo, qui furtiue ordinem suscipit.

Decimo, Non dispensat cum eo, qui extra tempora iure statuta sacrum ordinem recepit, vt superiores ordines suscipiat, e. consultationi, de temporib. ordinat.

Vndecimo, Non dispensat cum eo, qui excommunicatus ordines recepit, e. cum illorum, de sent. excom.

Duodecimo, Non dispensat cum Apostata à Religione, qui in Apostasia sacrum ordinem suscipit, vt in suscepto ordine ministret, cap. ult. de Apost. Nec etiam dispensat cum eo, si dimisso habitu Religionis, minores ordines suscipit: quia excommunicatus est, e. 25. periculofo, de Clericis, vel Monachi in 6. in quo solus Papa dispensat, e. cum illorum de sent. excom.

Tertio queritur, An sit statuenda regula generalis, vt possit Episcopus in omni crimine & casu dispensare, excepto eo, in quo ius expresse prohibuit, ne dispenset? An vero contra sit statuenda regula generalis, vt in nullo crimine, vel casu dispensare queat, nisi expresse ius permittat? De hac questione Glossa, dist. 50. Et Doctores in cap. At si Clerici, de iudic. Communis est sententia, quam habet Ioannes Andreas in ca. citato, posse Episcopum dispensare in omnibus criminibus & casibus, nisi expresse prohibeatur in iure.

Quarto queritur, An Episcopus in casibus sibi permittis dispensare queat sine Capitulo Canonicorum? Archid. in c. 15. qui, de filijs Presbyterorum in 6. negat posse, Sed verius est, quod ait Glossa in c. Cum ex eo, de elect. in 6. posse, si tamen accusatus fuerit, de dispensatione leuiter, vel temere facta, mereatur depositionis pœnam, e. 1. dist. 51. Hoc habet locum, teste Hostiensis, quem citat Silu. dispensatio. q. 12. si monitus corrigi nolit.

Quinto queritur, An Episcopus promouendo aliquem ad ordinem, beneficium, vel officium, eo ipso intelligatur dispensare cum eo in impedimento, quod habet ad illud? Panormitan. in cap. Cum in cunctis, de elect. ait, Epi-

scopus in casibus, in quibus potest dispensare, conferendo beneficium indigno, non videtur dispensasse: imo puniendus est, quia contulit indigno. Idem omnino tradit Glossa in c. 1. de atar. & qualis. in 6. At vero si Episcopus sciat rationabilem causam subesse ad dispensandum, tunc si cum cognitione legitime causæ aliquem promoueat ad ordinem, Beneficium, vel officium, eo ipso dispensasse intelligitur, quamuis non vtatur hoc verbo, dispenso, nam satis est secundum conscientiam, si dicat, se illum promouere ex legitima causa sibi cognita, Silu. verb. Dispensatio, q. 15.

### CAP. LIII.

#### Quenam crimina, & causas Laicorum possit Episcopus cognoscere, & iudicare.

Sciendum est, crimina vel esse tantummodo Ecclesiastici fori, vel secularis, & profani duntaxat, vel mixta. De criminibus Ecclesiastici fori solus iudex Ecclesiasticus cognoscit, & iudicat; sicut solus secularis de criminibus, quæ sunt ciuilibus tantummodo fori. De criminibus vero mixti fori vterque iudicat.

Primo queritur, Quenam sint crimina tantummodo Ecclesiastici fori? Respondeo cum Gessredo, & Abbate in c. cum sit generale, de for. compet. n. 30. esse illa, quorum prohibitio ortum habet ex iure Canonico solo, vel simul cum iure diuino, vel naturali, sed absque ciuili: ac proinde huiusmodi crimina cognoscuntur, iudicantur, puniuntur ex præscripto iuris Canonici, non ciuilibus. Crimina pertinentia solum ad forum seculare, sunt illa, quorum prohibitio ortum habet ex iure ciuili, non Canonico: vnde cognoscuntur, iudicantur, plectuntur, prout leges ciuiles præscribuntur. Crimina mixti fori sunt, quorum prohibitio est tum in iure Canonico, tum in ciuili, quia vtrumque ius pœnas in criminofos constituit.

Secundo queritur, Quot sint genera criminum, quæ ad forum tantum Ecclesiasticum spectant? Respondeo esse multa. Communis est sententia esse hæresim, simoniam & vltam, Matrimonium contractum in gradibus iure Canonico prohibitis, vel cum impedimento, vel contra præceptum aliquod iuris Canonici, nuptias celebrare in temporibus ab Ecclesia interdictis. Item violationem voti facti Deo. Et violationem alicuius ex quinque præceptis Ecclesiæ, violationem alicuius censuræ Ecclesiasticæ, sacrilegium in Sacramentis commissum. Contra communem omnium opinionem docet Couar. lib. 3. ca. 3. num. 1. variat. resolut. vltam esse mixti fori, siue questio sit iuris, siue facti. Dices, leges ciuiles etiam prohibere hæresim, & vltam, ergo videntur esse mixti fori. Respondeo, hæresim cognosci & iudicari non posse, nisi ex sacris litteris, vel Ecclesiasticis Canonibus, & propterea ad iudicem tantum Ecclesiasticum pertinet: nec obstat, quo minus ad forum tantum spectet Ecclesiasticum, si Catholici Principes seculares leges ciuiles tulerint contra Hæreticos; hoc enim fecerunt postquam cognouerunt hæresim sacris Canonibus esse damnatam: vltura itidem ciuilibus legibus fuit aliquando permilla; ex iure autem diuino, non ciuili, habemus vlturam omnem esse peccatum Deuter. 23. & in Euangelio legimus: Mutuum date, nihil inde sperantes: & propterea vltura fori tantum est Ecclesiastici. Glossa in c. 1. de offic. ordin. & communis Doctorum opinio in c. cum sit generale, de foro compet. & in Cle. dispensatio. de iudic. Quamuis Bar. & alij in l. Titia, ff. solui. matrim. sentiant esse mixti fori, quando questio est facti, secus quando est questio iuris.

Dubia questio est, An concubinitus sit tantum Ecclesiastici fori, an etiam mixti? Quibusdam asserentibus, solum esse Ecclesiastici fori. Goffre. quem citat Abbas in c. cum sit de foro com. n. 25. alijs contra asserentibus, esse mixti fori. Bern. de concub. n. 6.



Ratio dubitandi est, quia Concubinitus legibus civili- bus non punitur, ut ait Iulius Clarus in *pract. crimin. q. 37. nu. 4.* Ex alia parte, nunc lege etiam civili apud Christianos vetitum est huiusmodi crimen, ut dicit Clarus loco citato. Magis est recepta sententia dicentium, esse mixti fori.

Crimina mixti fori sunt secundum communem sententiam, adulterium. Abbas in *c. intelleximus, de iudic. sacrilegium c. cum sit & c. conquisitus de foro compet. sortilegium, Abbas, c. 1. n. 3. & 4. de sortileg. blasphemia, c. 2. de maledic. violatio castitatis virginum Deo sacrarum, l. si quis non dicam, C. de Episcopis & Clericis.*

Dubiæ quæstionis est, An peccatum fœminatum, quæ sui corporis potestatem fornicando Clericis, & personis ecclesiasticis faciunt, pertineat tantum ad forum episcopale? Abbas in *c. ut Clericorum, de vir. & honest. Clericorum,* videtur sensisse, solum pertinere ad iudices ecclesiasticos. Boss. in *pra. tit. de coitu damnato, nu. 16. & 17.* ait, quando peccatum est notorium, esse fori civilis, at quando est occultum, ad forum ecclesiasticum pertinere. Sed hæc distinctio à Felino in *cap. Ecclesia S. Maria, nu. 102. de Constit. merito rejicitur.* Falsum in litteris Apostolicis admissum, Abbas in *cap. ad falsariorum, de crimin. falsi.* Item falsum in ecclesiastico foro, vel civili commissum, ut si quis falso testetur, falsive litteris, vel instrumentis utatur, poterit ab eo iudice puniri, in cuius foro deliquerit. Boss. in *Pract. titul. de falso, num. 107.* Crimen itidem incestus. Vnde episcopus Iudici Laico interdiceret potest, ne testamentum incestuosi exequatur. Baldus in *l. Consulta diuina, C. de testam. Ausferius, de potesta. Eccl. num. 6. vers. sexto potest, Firmansus, de Episcopis. 4. par. lib. 5. q. 6. & 30. Contrad. in lib. 2. c. 4. de Episcopis. 5. 4. de dignit. & potent. Episcoporum.* Item Sodomiticum scelus mixti est fori, *cap. Clerici, de excess. pralat.*

Suffragium quoque episcopi improbari potest, cum lenones patres, & domini filii suis, vel ancillis peccandi necessitatem imponere moliantur, prostitendo eos alterue cogendo, ut turpem corporis sui potestatem aliquibus faciant, l. si Lenones, C. de Episc. audien.

Tertio quaeritur, an in criminibus. multi fori, quibus episcopo in Laicos ius, & potestas est, possit episcopus ipsos Laicos capere, & captos in carcerem detrudere? Iul. Clarus censet in *pract. crim. qu. 47. n. 8.* non posse episcopum contra laicos procedere, alijs pœnis, quam censuris ecclesiasticis. Sed certe oppositum est verius.

Potest etiam episcopus cæteris quibusvis criminibus, etiam non ecclesiasticis, peccatum tamen nutrientibus, euellendis, pœnas spirituales adijcere. Gloss. in *c. 1. de offic. Ordin. & in c. Cum sit, de foro compet. Hostien. in c. Nouit. de iudicis, Barbatus in c. Nos inter, de Purgat. Can.*

Item, si Laicus iudex interpellatus, iterumque monitus ab episcopo, ut crimen, de quo constabat, punire velit, & tamen hoc non se curare ostenderit, licebit episcopo hanc iniuriam supplere, & quas ex iure Pontificio poterit pœnas iniungere delinquenti, ut notatur in *c. Nouit. de iudic. Ausfer. de potesta. Eccl. n. 4.*

Quarto quaeritur, Quid iuris & potestatis habeat episcopus circa civiles, & temporales causas? Respondeo, multas esse causas, quæ ad forum tantum ecclesiasticum pertinent, de quibus Laicus Iudex cognoscere non potest, c. Si Iudex Laicus ubi Gloss. in verbo, Spirituali, de sent. excom. in 6. c. Tuam, de ordin. cognit. c. Per venerabilem, & cap. Lator, Qui filii sint legitimi. Huiusmodi causæ sunt.

In primis, omnes matrimoniales causæ, de quibus Concil. Trid. sess. 24. cap. 20. de reformat. sic habet: *Ad hæc causa matrimoniales, & criminales, non Decano, Archidiacono, aut aliorum inferiorum iudicio, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relinquantur, etiam si in presenti inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumq; instantia pendeat, coram quo si pars vere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare, nisi pars altera & alimentata, & expensas litis velit subministrare. Legati quoq; etiam de*

latere, Nuncii, Gubernatores Ecclesiastici, aut alii quorumcumque facultatum vigore, Episcopos in predictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem eis prapripere aut turbare non praesumant, Sic ibi.

Fori ecclesiastici tantummodo sunt omnes causæ, quibus Clericus à Laico in iudicium vocatur. Item quibus de re aliqua ecclesiastica Clericus aduersus Laicum agit, ac proinde sunt fori episcopalis, c. Si quis contra Clericum, c. si Clericum, c. si Clericus laicum, de foro compet. Clem. dispensatam, de iudic. & ibi Gloss. & Doctores. Vnde Concil. Trid. sess. 24. c. 20. dicit, *Pralati quoque, etiam de latere, Nuncii, Gubernatores Ecclesiastici, aut alii, quorumcumque facultatum vigore contra Clericos aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisiti, eorum negligentia non procedant: alius eorum processus ordinationesve nullius momenti sint: atque ad damnis satisfactionem partibus illatis teneantur.*

Item fori tantum sunt episcopalis omnes causæ vstrariae. Clem. Dispensatam de iud. & ibi Gloss. & Doct.

Omnes itidem causæ quorumvis beneficiorum, decimarum, primitiarum, pensionum ecclesiasticarum, & prebendiarum, ad forum ecclesiasticum spectant. Clem. citata, c. Dispensatam, & Gignis, de pensionib. q. 71.

Natum itidem causæ fori tantummodo sunt ecclesiastici, *cap. Per venerabilem, c. Lator, c. Tuam, Qui filii sint legitimi.*

Episcopus etiam ratione iurisdictionis in aliqua causa adhiberi potest inter Laicos cognoscere, non solum de ipso iureiurando, sed etiam de his, quæ iurandum consequuntur. Cum iurandum dicitur fori foro adijcere, *cap. Cum, C. Laicus, de foro compet. in 6. c. Nouit. de iudic. c. Venerabilem, de elec.* vnde potest hæres cogi, ut exoneret animam defuncti ratione iurisdictionis coram episcopo. Baldus, Paulus, Inson in *l. Ordinarii, C. de iudic. Calderin. in cons. 2. de foro compet.* Hinc etiam est, ut causa principalis, super qua iurisdictionis relaxatio petita est, coram episcopo agi debeat, quamuis alioqui alterius fori esset.

Item penes episcopos est iurisdictionis in laicos, cum pietas ab illis neglecta omnino videtur, ut si exempli gratia, commeatum, & cibarium venditores carius peregrinis, & aduenis res suas, quam ciuibus, vel incolis, aut etiam si ipsis ciuibus plus equo vendant, & si aromatarij falsas, & adulterinas res admisceant: possunt enim episcopi huiusmodi hominibus excommunicationis pœna indicta interdiceret, nec hæc scelera admittant, c. 1. de empt. & vendit. & ibi Innocentius, & Bald. in *l. 1. C. de Episc. audien.*

Potest itidem episcopus inhibere virorum, fœminarumq; luxus, inanes & superuacuos corporis ornatus, præsertim quibus facies deturpant, vel immutant, & ad libidinem prouocant: ludos, & spectacula inhonestæ & turpia exterminare. Ioan. Andr. in *c. Ea qua, de reg. iur. in 6. Anchar. ca. 1. de constit. vers. super hoc membro.*

Potest similiter episcopus prohibere, ne in diebus festis choreæ, & tripudia, quæ manifestam virorum, & fœminarum peccatum continent, fiant.

Ad forum itidem episcopale pertinent causæ pæx, exemptionis, causa dotis, cum vidua ab hæredibus mariti cum repetit, Bald. Paul. Inson in *l. ff. solus. matrim.* Idem iuris est, de causa alimentorum.

Item omnes causæ, ex quibus excommunicatio à iure, vel ab homine lata, vel ferenda est, etiam in laicos, ad episcopi forum spectant.

Potest episcopus laicos cogere, ut piam testatorum voluntatem exequantur, ubi executor testamento datus partes suas intra annum obire non curat, l. nulli, C. de Episcopis, & Cleri. & ibi Bald. & alii. Quod si alius executor testamento datus non sit, potest episcopus aliquem in hanc curam substituere, si ipse per se id exequi non possit, Bald. in *l. 1. c. de bonis maternis.* Potest itidem executorum testamento datum, si male negotium pæx causæ gesserit, ea prouincia remouere, & cogere, ut gestæ administrationis rationem reddat, atq; etiam si eum suspensum merito habeat, alium loco illius sufficere, c. Tuam, de testam.



Si aliquod Collegium gubernatum suo & rectore in fundatione constituto, viduatum remanserit, potest episcopus gubernatoris officium subire *Firminus, de Episc. 7. lib. 4. n. 17.*

Etiam episcopus executor ad distribuendum male ablata incertis personis: in eo tamen loco distribuere debet in quo res ablatae sunt. *Baldus in Authen. Alarum vsus, C. de Alar. Et in l. 1. C. de bonis auctoritate Iudicij possiden.*

Potest item episcopus inquirere, num quae legata sunt, ad pios ecclesiarum, vel pauperum usus, ad effectum perducta sint. *Firm. de Episcopo. par. 1. lib. 4. num. 10.* Hinc est ut penes episcopum sit ius, quo possit edictis propositis praecipere, ut notat omnes quaecunque, de relictis, siue legatis pijs testamenta, vel instrumenta dixerunt, vel ab alijs confecta habuerint, ipsi episcopo edere debeant, excommunicationis poena aduersus contumaces constituta.

Insuper potest episcopus peregrini, qui intestatus decessit, bona inter pauperes distribuere, si nullus haeres legitimus eorum bonorum reperiatur. *Authen. Peregrini, c. Communia, de successori. Et l. 1. C. de bonis vacantib. lib. 10.*

Glossa in cap. licet, de foro compet. ponit quosdam versus ex Hessiensis, quibus explicatur causa ad forum ecclesiasticum pertinentes:

*Haereticus, Simon, faenus, periurus, adulter,  
Pax, privilegium, violentus, sacrilegusque:  
Si vocat imperium, si negligit, ambigit an sit,  
Suspectus iudex si subdita terra, vel vsus.  
Ruplicus, Et seruus peregrinus, feuda, viator.  
Si quis ponit in miser, aut sit, causaque mixta,  
Si denunciat Ecclesia quae, iudicat ipsa.*

#### CAP. LIV.

*Quidnam possit Episcopus tanquam delegatus Apostolicae Sedis ex Concil. Trident.*

IN primis, Episcopus tanquam Sedis Apostolicae delegatus, potest praedicationem interdicare ei, qui generali, vel speciali privilegio exemptus Concionator est, si errores predicat, scandalave in populum disseminat, quamvis in Monasterio sui ordinis, alteriusve praedicet. At si haec res praedicet, potest contra eum, secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedere, *sess. 5. cap. 2. de reform.*

Nemo secularis Clericus cuiusvis personalis, vel Regularis, extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis, praeretur privilegij, tutus est, quo minus si deliquerit, ab episcopi loci tanquam super hoc a Sede Apostolica delegato secundum Canonicas sanctiones, visitari, puniri, & corrigi possit, *sess. 6. c. 3. Et sess. 14. c. 4.*

Vniones perpetuae a quadraginta annis proximis citra factae, examinari ab episcopis tanquam a Sede Apostolica delegatis possunt, & quae per subreptionem, vel obreptionem obtentae fuerint, irritae declarari, *sess. 6. c. 7.*

Item episcopus apud ecclesiam suam residens, de subreptione, & obreptione gratiae, quae super absolutione alicuius publici criminis, vel delicti de quo ipse inquirere coepit, aut remissione poenae, ad quam criminiosus per eum condemnatus fuerat, falsis precibus impetratur, per seipsum, tanquam sedis Apostolicae delegatus, etiam summarie cognoscere potest: ipsamque gratiam postquam per falsam narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitime constitit, ne admittat, statuitur, *sess. 13. cap. 5.*

Licet episcopo, tanquam Apostolicae sedis delegato, in omnibus ecclesijs parochialibus, vel baptismalibus, in quibus ita numerosus sit, ut vnus Rector non possit sufficere ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, cogere Rectores, vel alios ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad eorum munus adiungere;

quot sufficiat ad sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In his vero in quibus, ob locorum distantiam, siue difficultatem. Parochiam, siue magno incommodo, ad percipienda sacramenta, & diuina officia audienda, accedere non possunt, nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus constituere potest, & illis sacerdotibus portionem idoneam ex fructibus ecclesiae matricis deducere & si necesse fuerit, populum compellere ad ministrandum ea, quae sufficiant ad vitam d.ctorum sacerdotum sustentandam, quaecumque reservatione, generali, vel speciali, vel affectione super dictis ecclesijs, non obstantibus, *sess. 21. c. 4.*

Possunt etiam Episcopi, vel sedis Apostolicae delegati, iuxta formam iuris, sine praedictio tamen obtinentium, facere vniones perpetuas quarumcumque ecclesiarum, Parochialium, & Baptismalium, & aliorum beneficiorum, Curatorum, cum Curatis, propter earum paupertatem, aliasve causas a iure permittas, etiam si dictae ecclesiae, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reserua, aut qualitercumque affecta, *sess. 24. c. 4.*

Potest item episcopus, tanquam sedis Apostolicae delegatus, illiteratis, vel imperitis Parochialium ecclesiarum Rectoribus, Coadiutoribus, aut Vicariis pro tempore deputare, & fructus eisdem pro sufficienti victu assignare, quaecumque appellatione, & exemptione remota: eos vero, qui turpiter, & scandalose viuunt, post debitam monitionem, si adhuc in sua nequitia perseuerent, beneficijs priuare, exemptione, & appellatione quaecumque remota, *sess. 21. c. 6.*

Item possunt Episcopi, tanquam sedis Apostolicae delegati, transferre beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex ecclesijs, quae vetustate, vel alias collapsae sunt, & ob eorum inopiam nequeunt instaurari, vocatis ijs, quorum interest, in matrices, vel alias ecclesias locorum eorundem semiuiciorum, arbitrio suo: ita ut in eisdem ecclesijs erigant altaria vel cappellas sub eisdem inuocationibus: Parochiales item ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, collapsas refici, & instaurari curare possunt ex fructibus & prouentibus quibuscumque, ad ipsas ecclesias pertinentibus: qui si non fuerint sufficientes, omnes Patronos & alios, qui fructus aliquos ex dictis ecclesijs prouenientes percipiunt, aut illorum defectum, parochianos ad praedicta compellere queunt, quaecumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent, ad matrices, seu viciniores ecclesias transferre possunt cum facultate tam dictas parochiales, quam alias ecclesias dirutas in profanos usus non sordidos, erecta tamen ibi cruce, conuertendi, *sess. 21. cap. 7.*

Item potest episcopus, tanquam sedis Apostolicae delegatus certam fructuum portionem ex beneficijs omnibus Cathedralium ecclesiarum, aut aliarum Collegatarum deducere, quae in distributiones quotidianas conuertatur, in ecclesijs tam Cathedralibus, quam Collegiatis, in quibus nullae sunt distributiones quotidianae, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, *sess. 21. c. 3.*

Item in commutationibus vltimarum voluntatum, quae non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, episcopi, tanquam delegati sedis Apostolicae, summarie, & extrajudicialiter cognoscunt, nihil in precibus tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes praedictae executioni demandentur, *sess. 22. cap. 6.*

Item Episcopi tanquam sedis Apostolicae delegati, in casibus a iure concessis, omnium piarum dispositionum tam in vltima voluntate, quam inter viuos sunt executores, *sess. 22. cap. 8.*

Potest item episcopus quoscunq; Notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, tanquam delegatus sedis Apostolicae, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scire: illisque non idoneis repertis, quandocunq; in officio delinquentibus, of-